

Wim van Gerven

pionier
van
de
gregoriaanse
semiologie
in
Nederland

Geert Maessen (red.)
Gregoriana
Amsterdam 2012

In de jaren tachtig van de twintigste eeuw was de uitvoeringspraktijk van het gregoriaans volop in beweging. De ideeën van de benedictijner monnik Eugène Cardine maakten school. De publicatie van het *Graduale Triplex* (1979) was een belangrijk keerpunt. Daarmee hadden zangers voor het eerst beschikking over alle aanwijzingen uit de oudste, tiende-eeuwse bronnen. De LP's van illustere voorbeelden als Godehard Joppich (1982) en Dominique Vellard (1984) zetten de toon. Vele stages en studieweken deden de rest.

De *semiologische* beweging (leer der tekens) leidde tot een andere uitvoeringspraktijk van het gregoriaans, en in het verlengde daarvan tot correcties van bestaande melodieën, en de uitgave van 'nieuwe' melodieën.

Een van de pioniers van de semiologische beweging in het Nederlands taalgebied was zanger en dirigent Wim van Gerven (1929-2008). Dit boek geeft een selectie van de gezangen die hij van 1984 tot 2002 reconstrueerde voor zijn koren. De partituren worden voorafgegaan door een tiental inleidingen van deskundigen over relevante thema's, zoals de veranderingen in de liturgie na het Tweede Vaticaans Concilie, ritme en versieringen in het gregoriaans, stemgebruik bij Aurelianus van Réomé (9e eeuw) en de wetenschappelijke waarde van de reconstructies.

Het boek geeft een tijdsbeeld waar men zeer kritisch naar kan kijken, wat sommige inleiders dan ook doen. Tegelijkertijd biedt het een verzameling prachtige gezangen, waarvan een aantal hier voor het eerst wordt uitgegeven.

ISBN 978-90-819969-0-7

9 789081 996907 >

Wim van Gerven

pionier van de gregoriaanse semiologie in Nederland

197 handgeschreven partituren

met inleidingen van

Martin Hoondert, Pieter Mannaerts, Marcel Zijlstra e.a.

Een uitgave ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van *Trio Gregoriana*
en de 100e uitzending van *Bonum est*.

redactie: Geert Maessen

Gregoriana
Amsterdam 2012

INHOUD

Geert Maessen	
Wim van Gerven, zijn schola's en zijn restituties	
Tien jaar Trio Gregoriana	
De inleidingen in deze bundel	1
Wim van Gerven	
Over het Gregoriaans	
ontstaan, bloei, verval en herstel in kort bestek	9
Martin Hoondert	
De marge als plaats voor vernieuwing en culturele ontmoeting ...	13
Kees Kok	
De blijvende inspiratie van het gregoriaans	19
Alfons Kurris	
Het Boek van de Openbaring geciteerd in de liturgie	
Tekstmetamorfosen	25
Martijn de Graaf Bierbrauwer	
Een schrijfatelier aan het Singel	35
Martin Spaink	
Het nut van calligrafie, een groot denkraam	
en een leraar die je aan je oren trekt	39
Egmont Swaan	
Melodieën, lijnen, neumen en het probleem van	
het herinterpreteren van oude kerkgezangen	47
Jan van Biezen	
Het ritme van het gregoriaans	55
Dirk van Kampen	
Tussen semiologie en mensuralisme;	
Het oorspronkelijke ritme van het gregoriaans	59
Pieter Mannaerts	
Vinola autem est flexibilis vox	
Versieringen in het gregoriaans	73
Jacqueline Elemans	
Stemgebruik in 850	
Een curieuze passage bij Aurelianus	79
Marcel Zijlstra	
Periit memoria eorum cum sonitu	87
Henk Waardenburg	
De mol als kruis	97

Geert Maessen	
Gregoriaans en oud Spaans	
Verschillen in notatie en overlevering	101
Handgeschreven partituren	119
Wims belangrijkste bronnen	321
Alfabetische index van de gezangen op genre	323
<i>Bonum est</i> , alle uitzendingen	326